Chủ đề 8: Hàm băm mật mã Hash & MAC

PGS.TS. Trần Minh Triết

Nội dung

- Mở đầu
 - Đặt vấn đề
 - Một số tính chất và yêu cầu an toàn của hàm băm
 - Phân loại
- Kiến trúc hàm băm
 - Kiến trúc Merkle-Damgård
 - Kiến trúc Matyas-Meyer-Oseas
 - Kiến trúc Davies-Meyer
 - Kiến trúc Miyaguchi-Preneel
- Một số hàm băm cụ thể: MD4, MD5, SHA1
- MAC

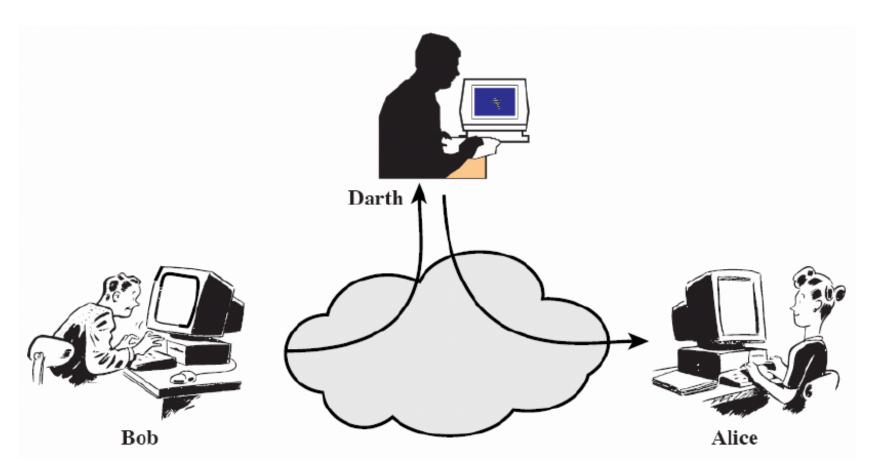

Nội dung

- Sử dụng hàm băm mật mã trong chữ ký điện tử
 - Sử dụng tạo chữ ký điện tử (đính kèm)
 - Sử dụng tạo chữ ký điện tử (khôi phục được thông tin)
- Sử dụng hàm băm mật mã trong mã hóa bất đối xứng
 - OAEP
- Một số ứng dụng thực tế của hàm băm
 - Chứng nhận thông tin
 - Chứng thực người dùng
 - Liên lạc an toàn
 - Email
 - Các ứng dụng khác...

Mở đầu

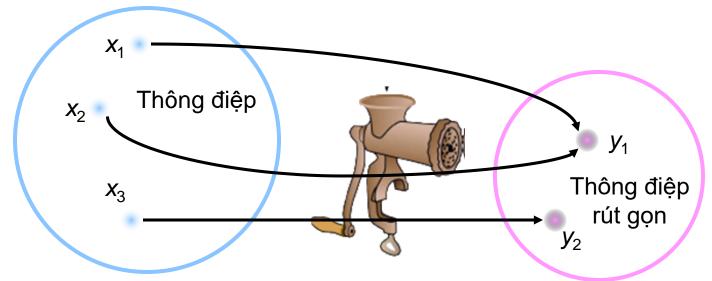
Tính toàn vẹn và tính bí mật

- Tính toàn vẹn (Integrity): người tấn công không thể can thiệp để sửa nội dung thông điệp
- Mã hóa chỉ nhằm đảm bảo tính bí mật, không giúp đảm bảo tính toàn vẹn thông tin
- Người tấn công có thể sửa đổi nội dung thông điệp đã được mã hóa mà không cần biết nội dung thật sự của thông điệp
- ☐ Ví dụ:
 - Trong đấu giá trực tuyến, có thể thay đổi giá đặt của đối thủ mà không cần biết nội dung thật sự của giá đặt

Ý tưởng chính của hàm băm mật mã

- H là hàm nén mất thông tin (lossy compression function)
- Hiện tượng đụng độ (Collision): H(x)=H(x') với x≠x'
- Kết quả của việc băm "nhìn có vẻ ngẫu nhiên"

Chuỗi bit có độ dài bất kỳ!

Chuỗi bit có độ dài cố định

Hàm băm mật mã H

- H có thể áp dụng trên dữ liệu có kích thước bất kỳ
- ☐ Kết quả của H là một chuỗi n-bit (n có định)
- Dễ dàng tính giá trị H(x) với x bất kỳ
- H là hàm một chiều
- H an toàn đối với hiện tượng "đụng độ"

Tính "một chiều"

- □ Hàm H rất khó bị biến đổi ngược
 - Cho trước chuỗi bit ngẫu nhiên y∈{0,1}ⁿ, rất khó tìm ra được chuỗi bit x sao cho H(x)=y
- ☐ Ví dụ:
 - ☐ Brute-force: Với mỗi giá trị x, kiểm tra H(x)=y
 - SHA-1 cho kết quả là chuỗi gồm 160-bit
 - Giả sử phần cứng cho phép thực hiện 2³⁴ phép thử trong một giây
 - Có thể thực hiện 2⁵⁹ phép thử trong một năm
 - Cần 2¹⁰¹ (~ 10³⁰) năm để biến đổi ngược SHA-1 với giá trị ngẫu nhiên y cho trước

Tính an toàn đối với hiện tượng đụng độ

- Rất khó có thể tìm được x, x' sao cho H(x)=H(x')
- □ Tìm kiếm đụng độ bằng Brute-force chỉ cần O(2^{n/2}), không phải O(2ⁿ)
- Birthday paradox
 - Cho t giá trị x_i và giá trị tương ứng y_i=h(x_i)
 - □ Với mỗi cặp x_i,x_i, xác suất đụng độ là 1/2ⁿ
 - Tổng số cặp $C_t^2 = t(t-1)/2 \sim O(t^2)$
 - Nếu t xấp xỉ 2^{n/2}, số lượng cặp xấp xỉ 2ⁿ
 - Với mỗi cặp, xác suất xảy ra đụng độ là 1/2ⁿ, do đó, xác suất tìm được một cặp giá trị đụng độ rất gần 1

Birthday Paradox

- ☐ Ví dụ:
 - ☐ Gọi *p*(*n*) là xác suất tìm được 2 người có cùng ngày sinh trong nhóm *n* người
 - Gọi $\overline{p(n)}$ là xác suất 2 người bất kỳ trong nhóm n người đều có ngày sinh khác nhau.

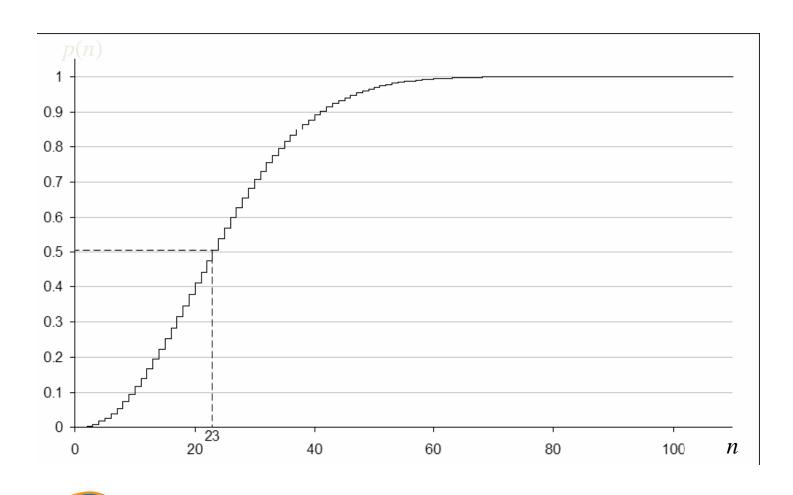
$$p(n) + \overline{p}(n) = 1$$

Với n ≤ 365, ta có

$$\overline{p}(n) = 1 \left(1 - \frac{1}{365} \right) \left(1 - \frac{2}{365} \right) ... \left(1 - \frac{n-1}{365} \right) = \frac{365!}{365^n (365 - n)!}$$

Birthday Paradox

cdio

An toàn với hiện tượng đụng độ "yếu"

- Weak Collision Resistance
- Cho dãy bit x chọn trước ngẫu nhiên, rất khó tìm được x sao cho H(x)=H(x')
- Người tấn công phải tìm được giá trị đụng độ với giá trị x cụ thể cho trước. Điều này khó hơn việc tìm và chỉ ra một cặp giá trị x và x' đụng độ với nhau.
- ☐ Tấn công Brute-force: $O(2^n)$
- Nhận xét: An toàn với hiện tượng đụng độ "yếu" không đảm bảo an toàn với hiện tượng đụng độ

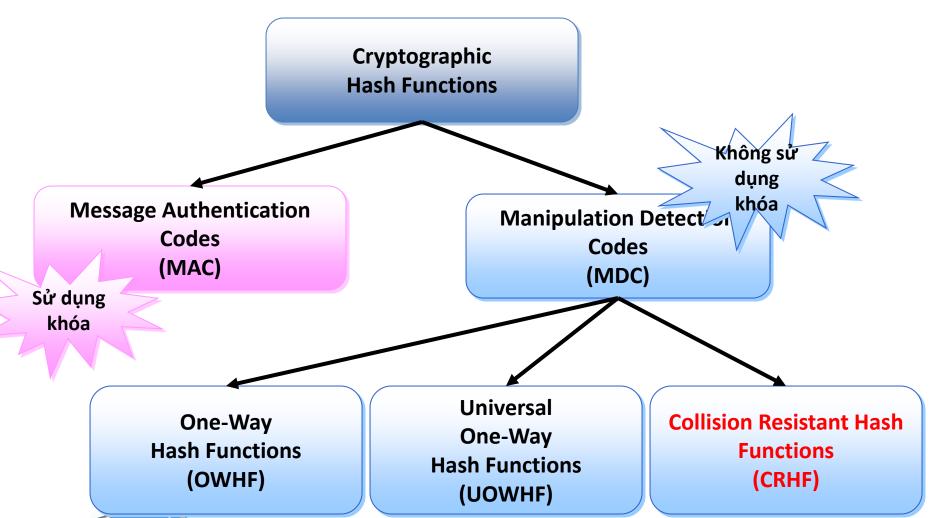

Tính chất của hàm băm

- An toàn đối với tấn công "tiền ảnh"
 - Preimage resistance
 - cho trước y, rất khó tìm được giá trị x sao cho H(x)=y
- An toàn đối với tấn công "tiền ảnh thứ 2"
 - 2nd preimage resistance
 - □ cho trước x và y=H(x), rất khó tìm được giá trị $x'\neq x$ sao cho H(x')=H(x)
- An toàn đối với hiện tượng đụng độ:
 - rất khó tìm được hai giá trị phân biệt x và x' sao cho H(x')=H(x)

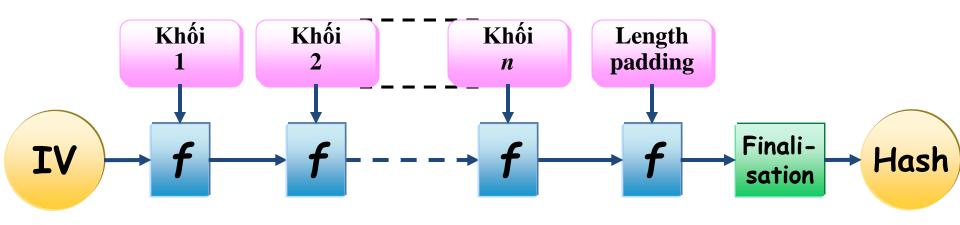

Phân loại hàm băm mật mã

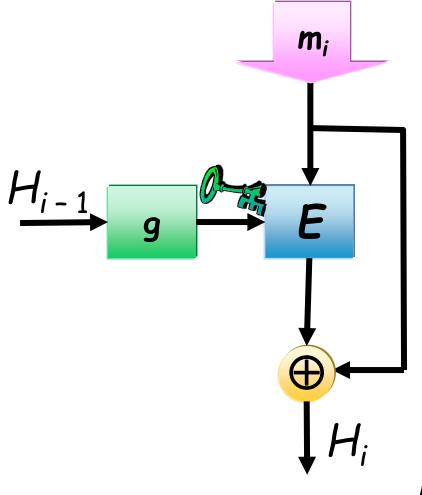
Kiến trúc Merkle-Damgård

- Tác giả: Ralph Merkle, Ivan Damgård
- Hầu hết các hàm băm đều sử dụng cấu trúc này
- □ Ví dụ: SHA-1, MD5

Kiến trúc Matyas-Meyer-Oseas

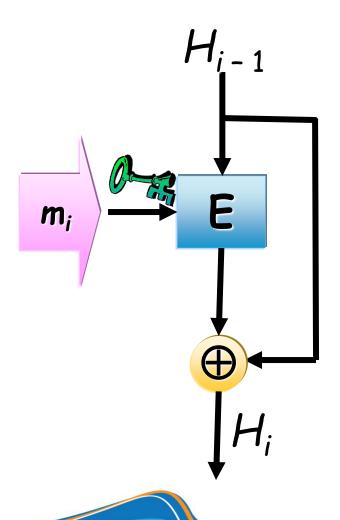

- Kiến trúc "đối ngẫu" với kiến trúc Davies-Mayer
- Ö khối đầu tiên, cần sử dụng giá trị khởi đầu H₀
- Nếu hàm E sử dụng khóa và khối kích thước khác nhau, hàm g cần biến đổi H_{i-1} thành khóa phù hợp cho hàm E

$$H_i = E_{g(H)}(m_i) \oplus m_i$$

Kiến trúc Davies-Meyer

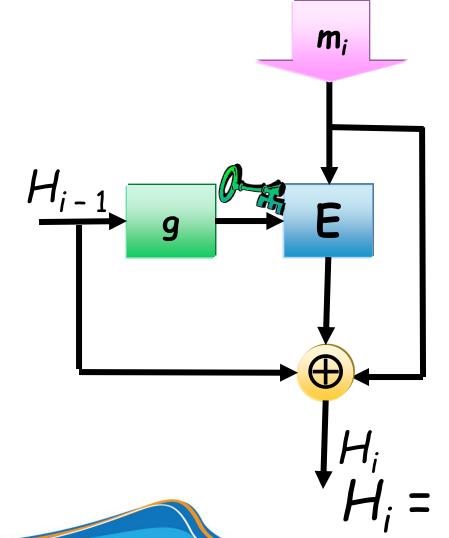

- Kiến trúc "đối ngẫu" với kiến trúc Matyas-Meyer-Oseas
- Ö khối đầu tiên, cần sử dụng giá trị khởi đầu H₀
- Nếu hàm E không an toàn thì có thể áp dụng phương pháp fixed point attack để tấn công hàm băm tương ứng

$$H_i = E_m(H_{i-1}) \oplus H_{i-1}$$

Kiến trúc Miyaguchi-Preneel

- Mở rộng của kiến trúc Matyas-Meyer-Oseas
- Ö khối đầu tiên, cần sử dụng giá trị khởi đầu H0
- Nếu hàm E sử dụng khóa và khối kích thước khác nhau, hàm g cần biến đổi H_{i-1} thành khóa phù hợp cho hàm E

$$= E_{g(H)}(m_i) \oplus H_{i-1} \oplus m_i$$

- □ Hàm băm MD4 (Message Digest 4) được Giáo sư Rivest đề nghị vào năm 1990.
- Vào năm sau, phiên bản cải tiến MD5 của thuật toán này ra đời.

- Khởi gán các biến:
 - □ h0 := 0x67452301
 - □ h1 := 0xEFCDAB89
 - □ h2 := 0x98BADCFE
 - □ h3 := 0x10325476

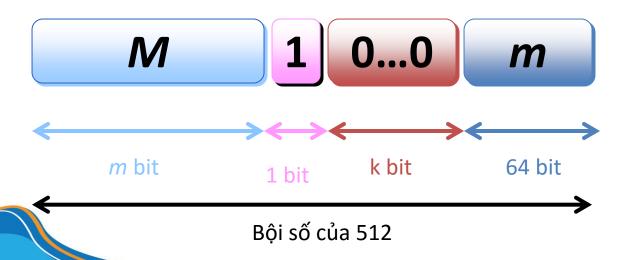
- ☐ Hệ số quay trái *R[i*]của mỗi chu kỳ:
 - $R[0..15] := \{7, 12, 17, 22, 7, 12, 17, 22, 7, 12, 17, 22, 7, 12, 17, 22, 7, 12, 17, 22\}$

 - □ R[32..47] := {4, 11, 16, 23, 4, 11, 16, 23, 4, 11, 16, 23}
 - □ R[48..63] := {6, 10, 15, 21, 6, 10, 15, 21, 6, 10, 15, 21, 6, 10, 15, 21}
- Hằng số K[i]

 for i from 0 to 63 K[i] := floor(abs(sin(<math>i + 1)) × (2 pow 32))

- □ Tiền xử lý:
 - Thêm bit 1 vào cuối thông điệp
 - Thêm vào k bit 0 sao cho độ dài thông điệp nhận được đồng du 448 (mod 512)
 - Thêm 64 bit biểu diễn độ dài dài của thông điệp gốc (giá trị lưu dạng little-endian)

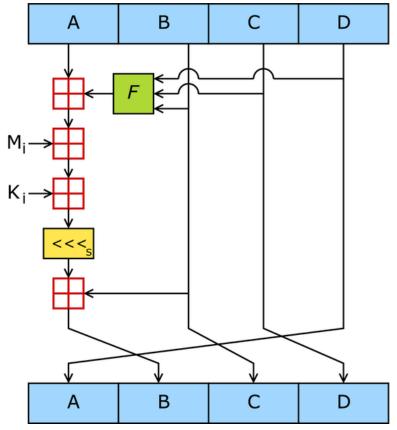

- Chia thông điệp (đã padding) thành các khối 512 bit
- ☐ Với mỗi khối 512-bit:
 - Chia thành 16 word (32 bit, little-endian) w[0..15]
 - A= h0, B= h1, C= h2, D= h3
 - 64 chu kỳ xử lý
 - h0+=A, h1+=B, h2+=C, h3+=D, h4+=E
- Kết quả:= h0 | h1 | h2 | h3

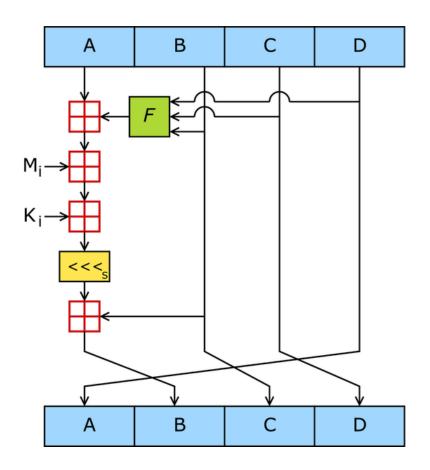
Chu kỳ xử lý trong MD5

- A, B, C, D là 4 word (32 bit)của trạng thái
- Flà hàm phi tuyến (thay đổi tùy theo chu kỳ)
- <<< n là phép quay trái n vị trí</p>
- □ ⊞ phép cộng modulo 2³².
- ☐ K_t là hằng số

Chu kỳ xử lý trong MD5

for *i* from 0 to 63

$$f = F[i]$$
 (B, C, D)
 $g = G[i]$ (*i*)
temp = D
 $D = C$
 $C = B$
 $B = ((A + f + K[i] + w[g])$
 $<<< R[i]) + B$
 $A = temp$

Chu kỳ xử lý trong MD5

- $0 \le i \le 15$

 - \Box g := i
- \Box 16 ≤ i ≤ 31

 - $g := (5 \times i + 1) \mod 16$
- $32 \le i \le 47$
 - \Box $f := B \oplus C \oplus D$
 - $g := (3 \times i + 5) \mod 16$
- - $\Box f := C \oplus (B \vee (\neg D))$
 - \square $g := (7 \times i) \mod 16$

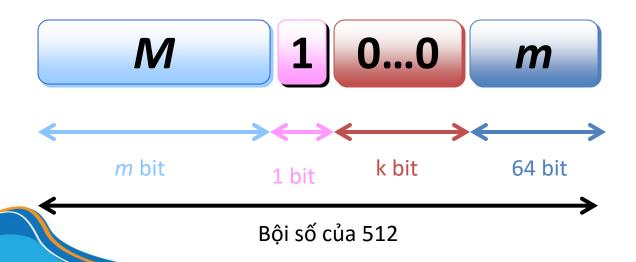
- Phương pháp Secure Hash Standard (SHS hay SHA1) do NIST và NSA xây dựng được công bố trên Federal Register vào ngày 31 tháng 1 năm 1992 và sau đó chính thức trở thành phương pháp chuẩn từ ngày 13 tháng 5 năm 1993.
- Thông điệp được xử lý theo từng khối 512-bit
- Thông điệp rút gọn độ dài 160-bit

- Khởi gán các biến:
 - □ h0 := 0x67452301
 - h1 := 0xEFCDAB89
 - □ h2 := 0x98BADCFE
 - □ h3 := 0x10325476
 - □ h4 := 0xC3D2E1F0

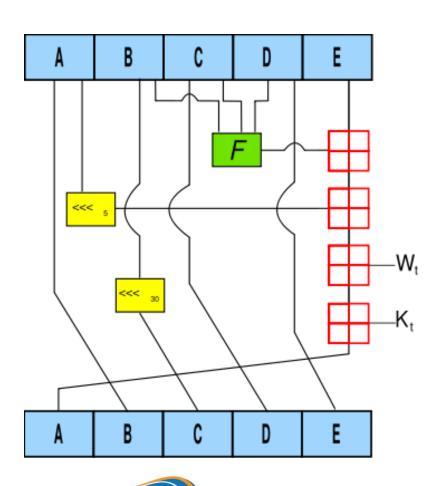
- □ Tiền xử lý:
 - Thêm bit 1 vào cuối thông điệp
 - Thêm vào k bit 0 sao cho độ dài thông điệp nhận được đồng du 448 (mod 512)
 - Thêm 64 bit biểu diễn độ dài dài của thông điệp gốc (giá trị lưu dạng big-endian)

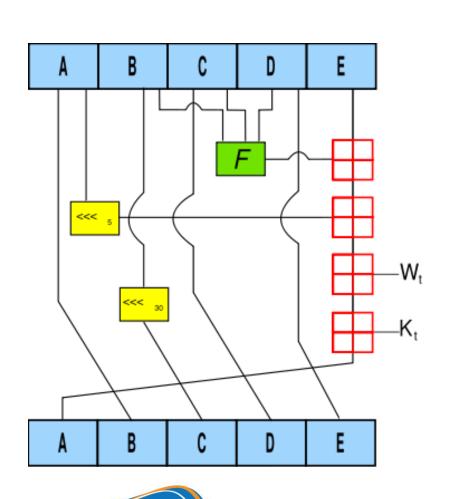
- Chia thông điệp (đã padding) thành các khối 512 bit
- ☐ Với mỗi khối 512-bit:
 - Chia thành 16 word (32 bit, big-endian) w[0..15]
 - Mở rộng 16 word (32 bit) thành 80 word (32 bit)
 - \Box w[i]=(w[i-3]⊕ w[i-8] ⊕ w[i-14] ⊕ w[i-16]) <<< 1 với 16 ≤ i < 80
 - A= h0, B= h1, C= h2, D= h3, E= h4
 - 80 chu kỳ xử lý
 - □ h0+=A, h1+=B, h2+=C, h3+=D, h4+=E
- □ Kết quả:= h0 | h1 | h2 | h3 | h4
 □
 □ Kết quả:= h0 | h1 | h2 | h3 | h4
 □
 □ Kết quả:= h0 | h1 | h2 | h3 | h4
 □ Name □
 □ Kết quả:= h0 | h1 | h2 | h3 | h4
 □ Name □ Name □
 □ Name □

- t là số thứ tự của chu kỳ
- A, B, C, D, E là 5 word (32 bit) của trạng thái
- Flà hàm phi tuyến (thay đổi tùy theo chu kỳ)
- << n là phép quay trái n vị trí
- □ ⊞ phép cộng modulo 2³².
- ☐ K_r là hằng số

for *i* **from** 0 to 79 f = F[t] (B, C, D) temp = (A <<< 5) + f + E $+ K_t + W[i]$ E = DD = CC = B < < 30B = AA = temp

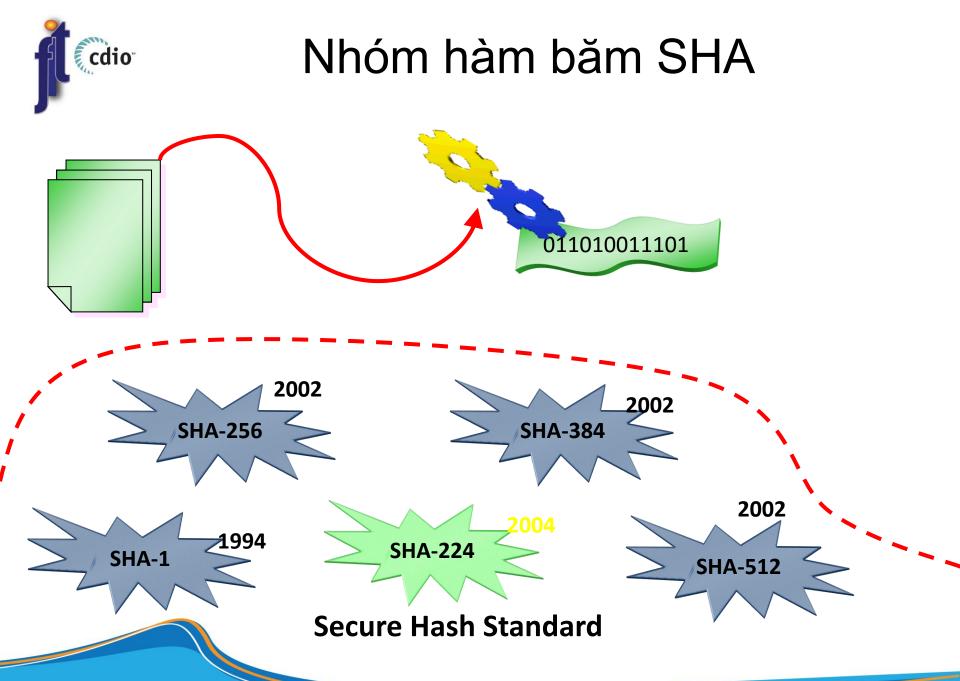
$$F[t](X,Y,Z) = \begin{cases} (X \land Y) \lor ((\neg X) \land Z), & 0 \le t \le 19 \\ X \oplus Y \oplus Z, & 20 \le t \le 39 \\ (X \land Y) \lor (X \land Z) \lor (Y \land Z), & 40 \le t \le 59 \\ X \oplus Y \oplus Z, & 60 \le t \le 79 \end{cases}$$

$$K_{t} = \begin{cases} 0 \times 5 = 827999, 0 \le t \le 19 \\ 0 \times 6 = 69 = 1, 20 \le t \le 39 \\ 0 \times 8 = 1660, 40 \le t \le 59 \\ 0 \times 6 = 620166, 60 \le t \le 79 \end{cases}$$

Công thức của hàm F[t] có thể được viết lại như sau:

$$F[t](X,Y,Z) = \begin{cases} Z \oplus (X \land (Y \oplus Z)), & 0 \le t \le 19 \\ (X \land Y) \lor (Z \land (X \lor Y)), & 20 \le t \le 39 \\ (X \land Y) \lor (Z \land (X \oplus Y)), & 40 \le t \le 59 \\ (X \land Y) + (Z \land (X \oplus Y)), & 60 \le t \le 79 \end{cases}$$

cdio

Các thuật toán SHA

Thuật toán	Kết quả (bit)	Trạng thái (bit)	Khối (bit)	Thông điệp tối đa (bit)	Word (bit)	# chu kỳ	Thao tác	Đụng độ
SHA-0	160	160	512	$2^{64}-1$	32	80	+,and,or, xor,rotl	Có
SHA-1	160	160	512	$2^{64}-1$	32	80	+,and,or, xor,rotl	2 ⁶³ thao tác
SHA- 256/224	256/ 224	256	512	$2^{64}-1$	32	64	+,and, or,xor, shr,rotr	Chưa
SHA- 512/384	512/ 384	512	1024	$2^{128}-1$	64	80	+,and, or,xor, shr,rotr	Chua

Sử dụng SHA

Loại ƯD	Sử dụng thông thường		Suite B	
Thuật toán	Đến 2010	Sau 2010	Secret	Top Secret
SHA-1	√			
SHA-224	√	V		
SHA-256	√	V	\checkmark	
SHA-384	1	1	1	1
SHA-512	√	V		

Nguồn: NIST Cryptographic Standards Status Report

April 4, 2006

Bill Burr

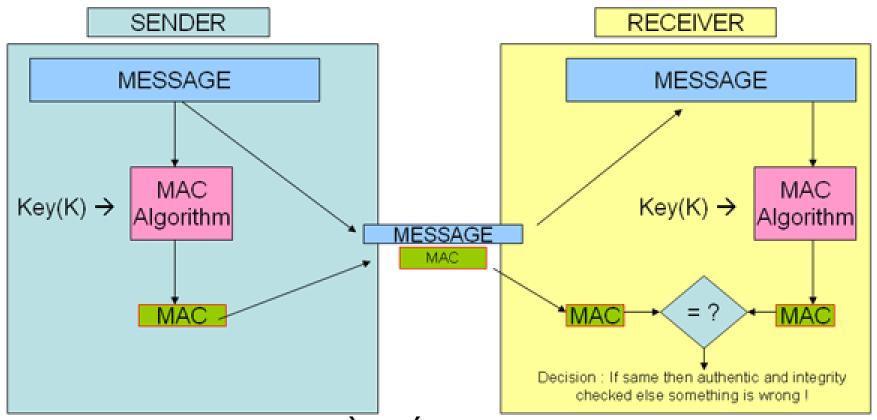
Manager, Security Technology Group

NIST

william.burr@nist.gov

Message authentication code (MAC)

Mục đích: xác định nguồn gốc của thông tin

MAC – Message Authentication Code (rsh) 2007

MAC và chữ ký điện tử

- Phát sinh MAC và kiểm tra MAC sử dụng chung khóa bí mật (secret key)
- Người gửi và người nhận phải thỏa thuận trước khóa bí mật (giống mã hóa đối xứng)
- Không hỗ trợ việc chống từ chối trách nhiệm (nonrepudiation)

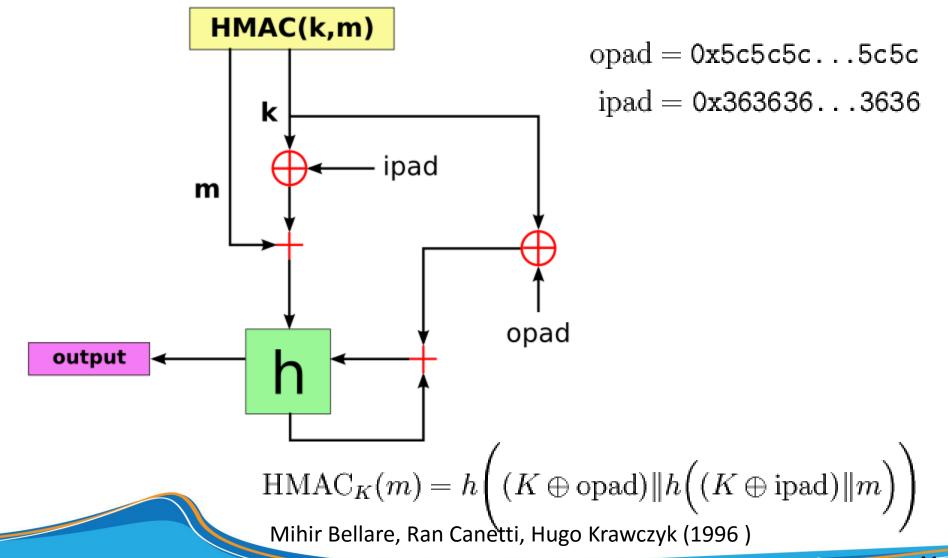

Message authentication code (MAC)

MAC có thể được tạo ra từ hàm băm mật mã (HMAC) hay từ giải thuật mã hóa theo khối (OMAC, CBC-MAC, PMAC)

Keyed-hash message authentication code

Sử dụng hàm băm mật mã trong chữ ký điện tử

Sử dụng tạo chữ ký điện tử (đính kèm)

- ☐ Giải pháp cơ bản
- ANSI X9.31
- □ PKCS #1 v1.5
- Bellare-Rogaway FDH
- Bellare-Rogaway PSS

Giải pháp cơ bản

- ☐ M: thông điệp cần ký
- \square $\mu(M) = Hash(M)$
- \square Ký trực tiếp trên $\mu(M)$
- Với cùng 1 thông điệp M, chữ ký (của cùng 1 người) luôn luôn giống nhau → An toàn?
- Mang tính minh họa trong giảng dạy
- Không nên dùng trong thực tế

cdio

ANSI X9.31

(Digital Signatures Using Reversible Public-Key Cryptography for the Financial Services Industry, 1998)

- $\mu(M)$ = 6b bb ... bb ba || Hash(M) || 3x cc với x = 3 nếu dùng for SHA-1,
 - x = 1 nếu dùng RIPEMD-160
- Được hỗ trợ trong nhiều chuẩn
 - ☐ IEEE P1363, ISO/IEC 14888-3
 - US NIST FIPS 186-1

Định danh thuật toán Hash

PKCS #1 v1.5

(RSA Encryption Standard, 1991)

- $\mu(M) = 00 \ 01 \ \text{ff} \ \dots \ \text{ff} \ 00 \ \| \ \text{HashAlgID} \ \| \ \text{Hash}(M)$
- Được sử dụng rộng rãi
 - SSL certificate
 - □ S/MIME
- Được đưa vào chuẩn IEEE P1363a; còn tiếp tục dùng trong PKCS #1 v2.0

Bellare-Rogaway FDH

(Full Domain Hashing, ACM CCCS '93)

- $\mu(M) = 00 \parallel \text{Full-Length-Hash}(m)$
- □ Được đưa vào chuẩn IEEE P1363a

Bellare-Rogaway PSS

(Probabilistic Signature Scheme, Eurocrypt '96)

- μ(M) = 00 || H || G(H) ⊕ [salt || 00 ... 00]
 với
 H = Hash(salt, M),
 salt là chuỗi giá trị ngẫu nhiên,
 G là hàm biến đổi H thành chuỗi bit có độ dài phù hợp để XOR với [salt || 00 ... 00]
- Dược đưa vào chuẩn IEEE P1363a; ANSI X9.31

Sử dụng tạo chữ ký điện tử (khôi phục được nội dung)

- Giải pháp cơ bản
- ISO/IEC 9796-1
- ☐ ISO/IEC 9796-2
- Bellare-Rogaway PSS-R

Giải pháp cơ bản

- \square $\mu(M) = M$
- Minh họa trong giảng dạy
- Không an toàn trong thực tế

ISO/IEC 9796-1

(Digital Signature Scheme Giving Message Recovery, 1991)

- $\square \mu(M) = s^*(m_{l-1}) s'(m_{l-2}) m_{l-1} m_{l-2}$ $s(m_{l-3}) s(m_{l-4}) m_{l-3} m_{l-4} \dots$ $s(m_3) s(m_2) m_3 m_2$ $s(m_1) s(m_0) m_0$
 - với *m_i* là 4 bit thứ *i* của *M*
 - s*, s' và s là các hoán vị (cố định)
- Không an toàn đối với tấn công bằng phép nhân (multiplicative forgery [CHJ99], [Grieu 1999])
 - Có thể dùng nếu M là giá trị hash

ISO/IEC 9796-2

(Digital Signature Scheme Giving Message Recovery — Mechanisms Using a Hash Function, 1997)

- $\mu(M) = 4b bb bb ... bb ba || M || Hash(M) || bc$
- Không an toàn với phương pháp tấn công bằng phép nhân (multiplicative forgery) nếu giá trị hash gồm từ 64 bit trở xuống [CNS99]
 - Vẫn có thể sử dụng an toàn với các giá trị hash có nhiều hơn 64 bit

Bellare-Rogaway PSS-R

(Probabilistic Signature Scheme with Recovery, 1996)

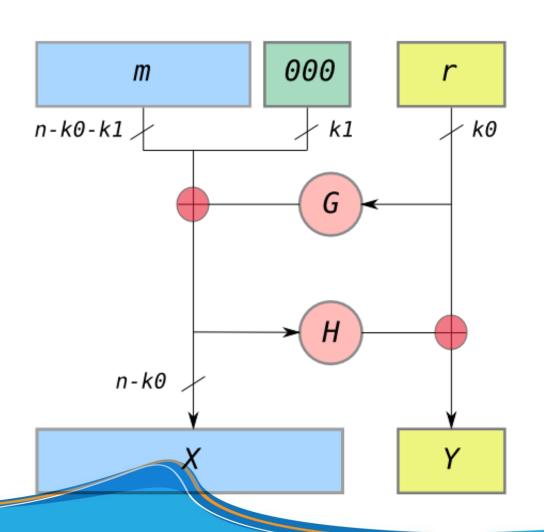
- μ(M) = 00 || H || G(H) ⊕ [salt || 00 ... 01 || M]
 H = Hash(salt, M),
 salt là chuỗi giá trị ngẫu nhiên,
 G là hàm biến đổi H thành chuỗi bit có độ dài phù hợp để XOR với [salt || 00 ... 01 || M]
- Dươc đưa vào chuẩn IEEE P1363a; ISO/IEC 9796-2

Sử dụng hàm băm mật mã trong mã hóa bất đối xứng

Optimal Asymmetric Encryption Padding

Tác giả:

☐ Bellare và Rogaway (1994)

Khi mã hóa:

- \square X = m00..0 \oplus G(r)
- \square $Y = r \oplus H(X)$

Khi giải mã:

- \square r = Y \oplus H(X)
- \square m00..0 = X \oplus G(r)

Optimal Asymmetric Encryption Padding

- Trong .Net, OAEP sử dụng SHA1 với độ dài của giá trị băm là 160 bit = 20 byte
- Do đó, khi mã hóa bất đối xứng dùng RSA với OAEP, độ dài của chuỗi dữ liệu cần mã hóa (tính bắng byte) tối đa là:

n-2*20 byte -2=n-42 byte với n là độ dài (tính bằng byte) của modulus (ví dụ 512 bit = 32 byte)

Optimal Asymmetric Encryption Padding

- Trong .Net, OAEP sử dụng SHA1 với độ dài của giá trị băm là 160 bit = 20 byte
- Do đó, khi mã hóa bất đối xứng dùng RSA với OAEP, độ dài của chuỗi dữ liệu cần mã hóa (tính bắng byte) tối đa là:

n-2*20 byte -2=n-42 byte với n là độ dài (tính bằng byte) của modulus (ví dụ 512 bit = 32 byte)

Một số ứng dụng thực tế của hàm băm

Sử dụng trong chứng nhận (certification)

- Chữ ký điện tử
 - Sử dụng hàm băm:
 - Nén thông tin
 - Kết hợp thông tin ngẫu nhiên
 - Yêu cầu về bảo mật:
 - An toàn đối với tấn công second pre-image
 - Phải hợp lệ trong ít nhất 5 năm (theo SOX), hoặc 7 năm (theo HIPPA)
- Một số ví dụ khác:
 - PKI
 - Time-stamping (nhãn thời gian)

Sử dụng trong định danh chứng thực người dùng (authentication)

- Kerberos
 - Sử dụng hàm băm:
 - Tính khóa bí mật của người dùng
 - Kiểm soát tính toàn vẹn của thông điệp trong protocol
 - Yêu cầu về bảo mật:
 - An toàn đối với tấn công second pre-image
 - Phải hợp lệ trong 1 phiên làm việc
- Một số ví dụ khác:
 - ☐ IEEE 802.1X-EAP
 - APOP

Sử dụng trong liên lạc an toàn

- IPSec
 - Sử dụng hàm băm:
 - Chứng thực (authentication) trong quá trình trao đổi khóa
 - Kiểm soát tính toàn vẹn của thông điệp trong protocol
 - Yêu cầu về bảo mật:
 - An toàn đối với tấn công second pre-image
 - Phải hợp lệ trong 1 phiên làm việc
- Một số ví dụ khác:
 - □ SSL/TLS
 - □ SSH

Sử dụng trong email

- □ S/MIME
 - Sử dụng hàm băm:
 - Dùng trong chữ ký điện tử
 - Yêu cầu về bảo mật:
 - An toàn đối với tấn công second pre-image
 - Phải hợp lệ trong thời gian dài nếu cần dùng làm bằng chứng
- Một số ví dụ khác:
 - PGP (pretty good privacy)

Một số ứng dụng khác

- Kiểm tra tính toàn vẹn của phần mềm/dữ liệu khi download.
- Đối sánh CSDL (Database matching)

Mật khẩu người dùng

- Luu trong CSDL: username + password
 - Kiểm tra: so sánh password của người dùng nhập vào và password đã lưu trong CSDL
 - An toàn? Admin biết password của người dùng!
- Lưu trong CSDL: username + hash (password)
 - ☐ Kiểm tra: so sánh hash (password người dùng nhập)
 - = hash (password đã lưu)?
 - An toàn hơn
 - Còn vấn đề gì đáng lo ngại hay không?

Mật khẩu người dùng

- ☐ Lưu trong CSDL:
 - username + salt + H với H = hash (password, salt)
 - □ Kiểm tra: so sánh hash (password người dùng nhập, salt) = H ?